

Dokumentets innehåll

DEL I UTVECKLINGEN AV BEFOLKNINGENS VÄLFÄRD UNDER FULLMÄKTIGEPERIODEN 2021 - 2025

- 1 Välfärd som anges genom indikatorer och andra uppgifter
- 2 Utvärdering av prioriteringar, mål och åtgärder
- 3 Slutsatser och åtgärdsförslag

DEL II VÄLFÄRDSPLAN FÖR FULLMÄKTIGEPERIODEN 2021 - 2025

- 4 Prioriteringar och riktlinjer i kommunstrategin
- 5 Särskilda program och planer för främjande av välfärden
- 6 Välfärdsplan

DEL III BEHANDLING I FULLMÄKTIGE

- 7 De som utarbetar planen
- 8 Godkännande av planen

DEL 1 UTVECKLINGEN AV BEFOLKNINGENS VÄLFÄRD UNDER FULLMÄKTIGEPERIODEN 2021 - 2025

Välfärd kan uppfattas olika men de flesta kan hålla med om att ett gott liv innefattar en god hälsa, materiellt välstånd och en god upplevd livskvalitet. Förutom att välfärd handlar om individens goda liv kan begreppet även gälla samhällets välstånd. Faktorer som påverkar välfärden är levnadsförhållanden som boende och miljö, sysselsättning, utkomst och utbildning. Till individens välstånd räknas faktorer som mänskliga relationer, att förverkliga sig själv, känsla av lycka och delaktighet.

Välfärdsberättelsen skall utgöra ett verktyg för kommunledningen. Den utgör ett underlag för strategiarbete och planering av verksamhet och ekonomi och det politiska beslutsfattandet. Välfärdsberättelsen innehåller en översikt över kommuninvånarnas välfärd och de faktorer som påverkar denna, en plan för befrämjande av välfärden och en bedömning av åtgärderna som vidtas.

Kommunens skyldighet att uppgöra en välfärdsplan grundar sig på lag (Hälso- och sjukvårdslagen 1326/2010 § 12). En rapport om kommuninvånarnas hälsa och välfärd och om de åtgärder som har vidtagits ska varje år lämnas till kommunfullmäktige, utöver vilket en mer omfattande välfärdsberättelse ska tas fram för kommunfullmäktige en gång per fullmäktigeperiod. En omfattande välfärdsberättelse för perioden 2017-2020 godkändes i kommunfullmäktige 25.5.2020 § 31. En ny omfattande välfärdsberättelse och -plan uppgörs för perioden 2021-2025.

Kommunerna ska i sin strategiska planering ställa upp mål för främjandet av hälsa och välfärd som baserar sig på lokala förhållanden och behov, fastställa de åtgärder som stöder målen och som grund för dem använda kommunspecifika indikatorer för välfärd och hälsa.

De kommunala verksamheterna ska samarbeta med varandra för att främja hälsa och välfärd. Dessutom ska kommunen samarbeta med andra offentliga myndigheter, privata företag och allmännyttiga samfund som är verksamma i kommunen. Om social- och hälsovård tillhandahålls i form av samarbete mellan flera kommuner ska samsamarbetsområdet delta som sakkunnig i samarbetet mellan de olika sektorerna och i bedömningen av de sociala konsekvenserna och hälsokonsekvenserna i de kommuner som hör till området.

Nytt för den här fullmäktigeperioden är att social- och hälsovården ordnas genom Österbottens välfärdsområde. Från och med 2023 träder den nya lagstiftningen i kraft och även räddningsverken och skolkuratorer och -psykologer (i Österbotten sker det från 1.8.2022) överförs till välfärdsområdet.

1 Välfärd som anges genom indikatorer och andra uppgifter

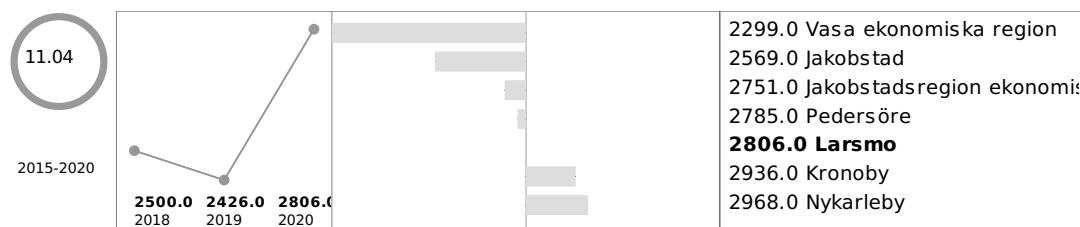
Nedan lyfts olika basindikatorer och kompletterande indikatorer upp som ett mått på välfärd.

EKONOMI OCH LIVSKRAFT

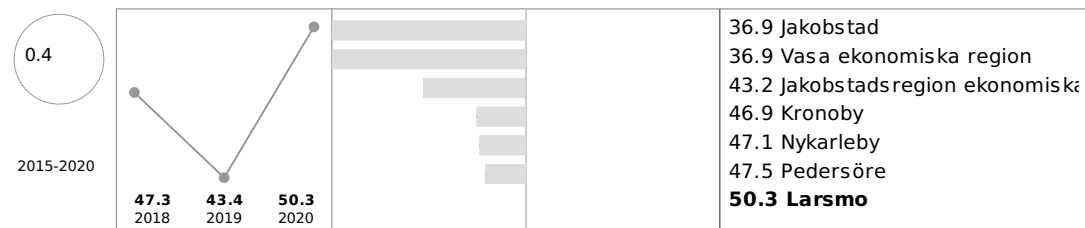
Ekonomi

Inkomster

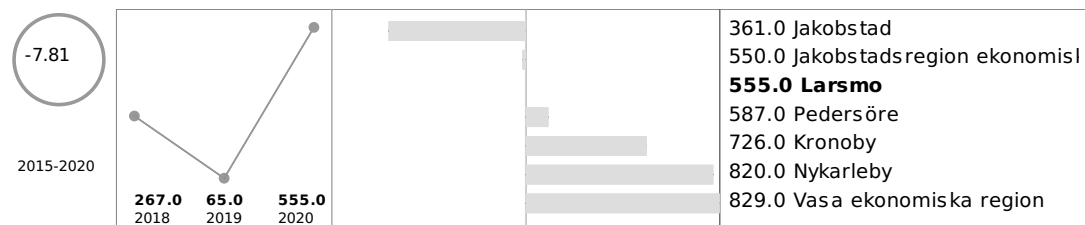
Statsandelar totalt, euro / invånare

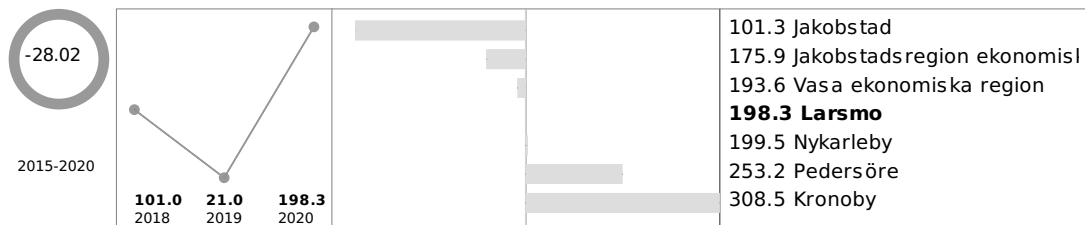
Statsandelar, % av nettokostnaderna

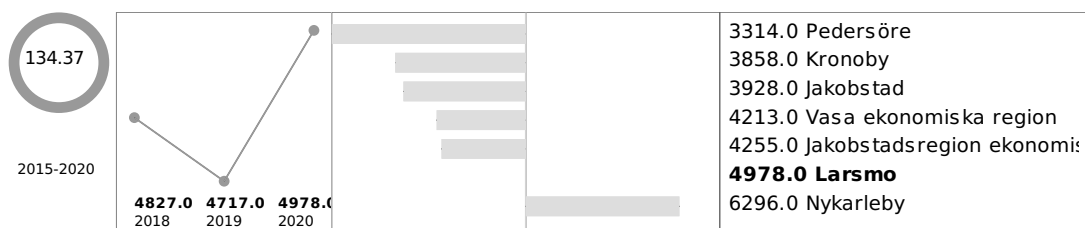
Årsbidrag, euro / invånare

Årsbidrag, % av avskrivningar

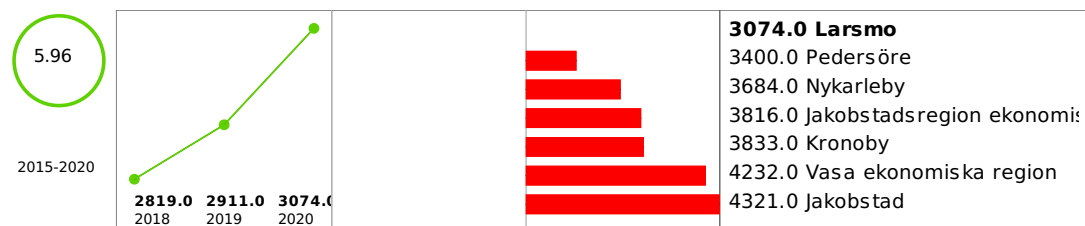
Lånebestånd, euro/invånare

Relativ skuldsättning, %

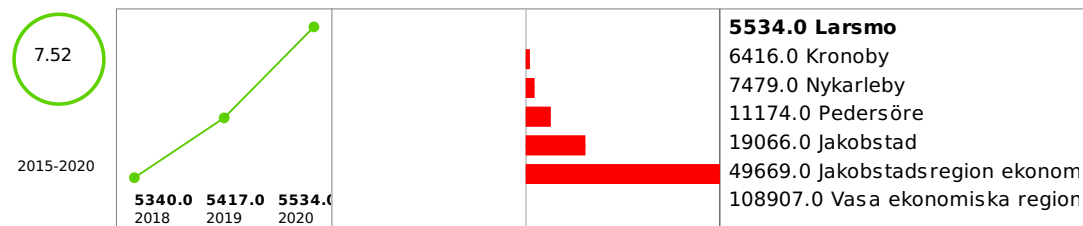
Skatteinkomster, euro/invånare

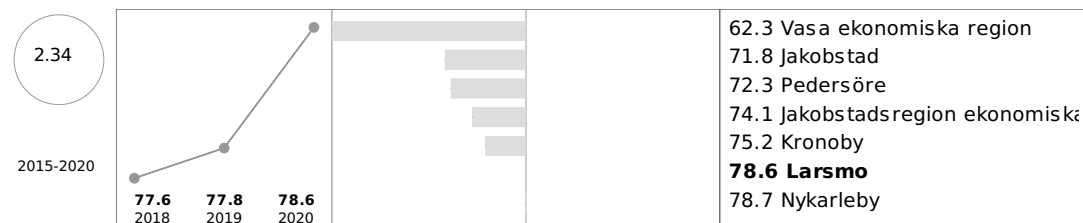
Livskraft

Befolkning

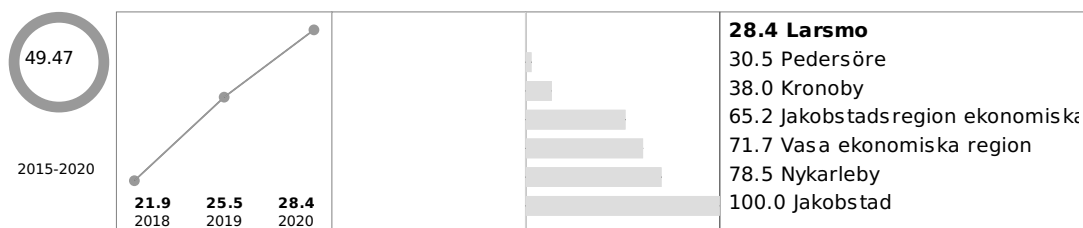
Befolkning 31.12

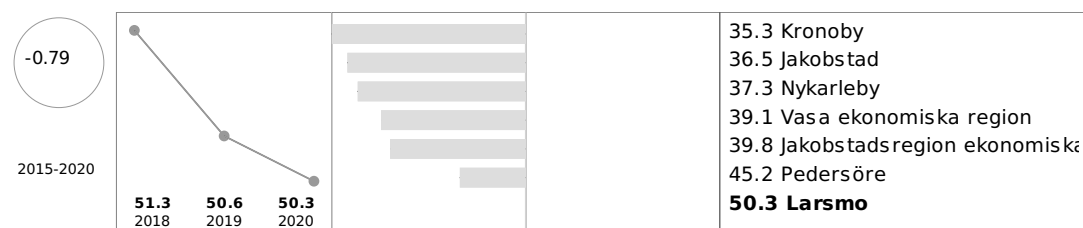
Demografisk försörjningskvot

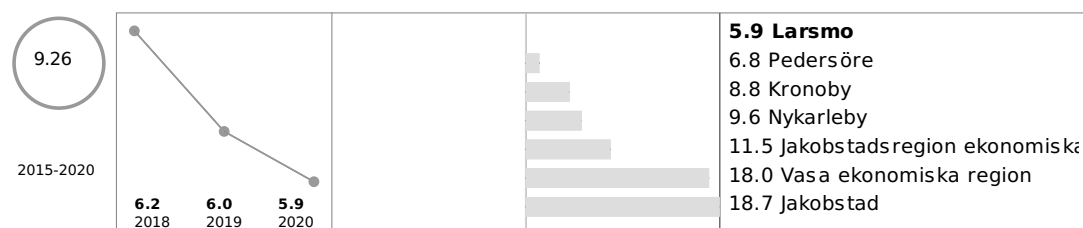
Annat modersmål än finska, svenska eller samiska / 1000 invånare

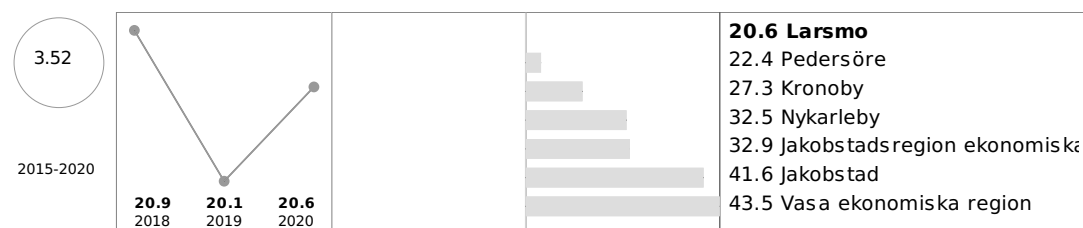
Barnfamiljer, % av familjerna

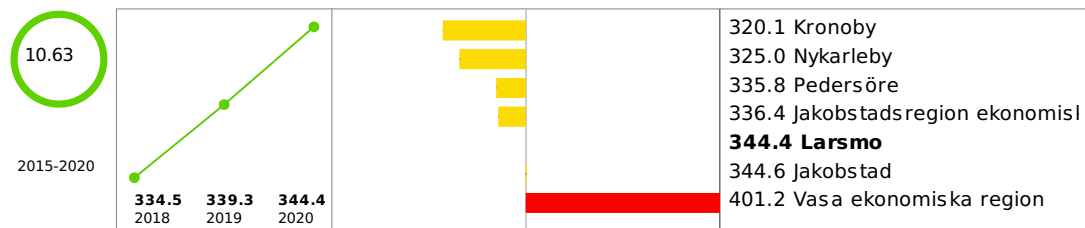
Familjer med bara en förälder, % av barnfamiljerna

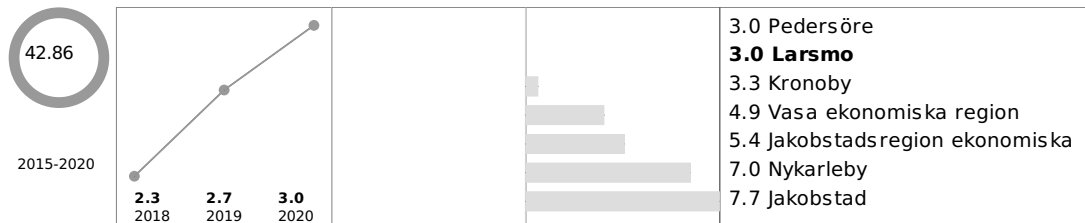
En persons bostadshushåll, % av bostadshushållen

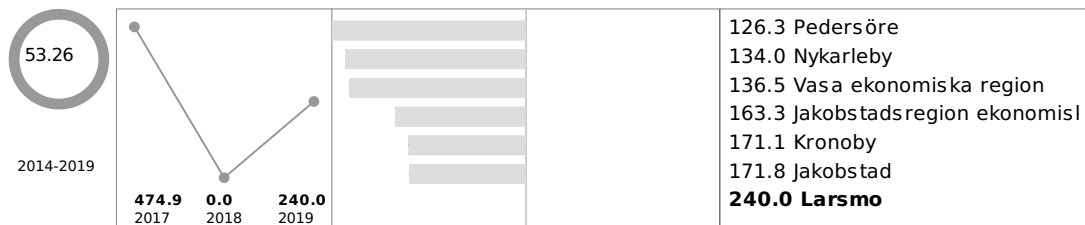
Mått för utbildningsnivå

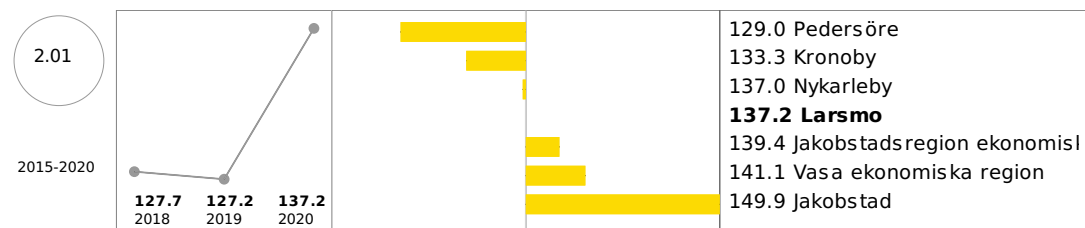
Utländska medborgare, % av befolkningen

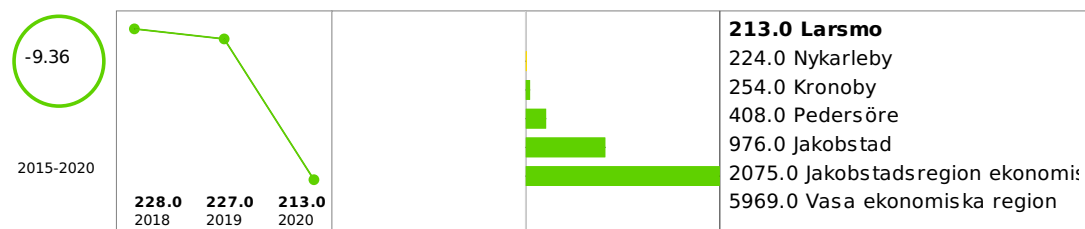
Mottagna flyktingar / 100 000 invånare

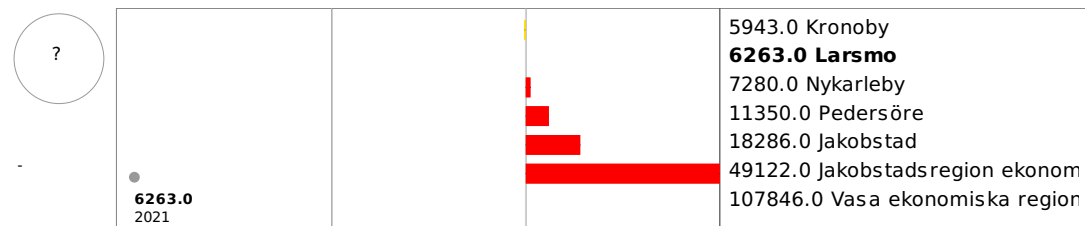
Ekonomisk försörjningskvot (år 2020 preliminär uppgift)

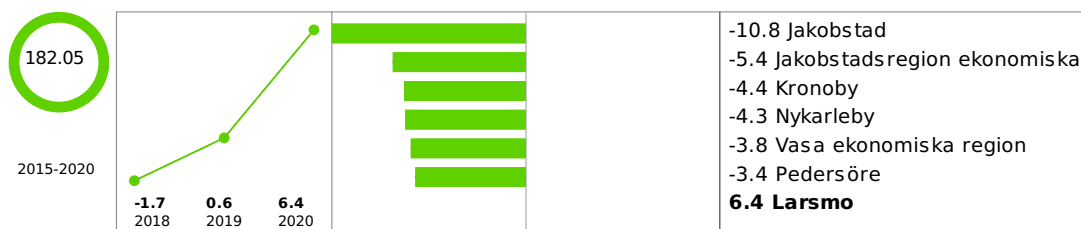
Utflyttare, antal

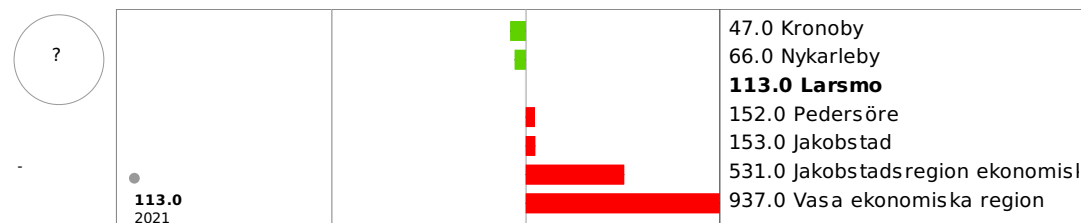
Befolkningsprognos 2030 (beräknad 2021)

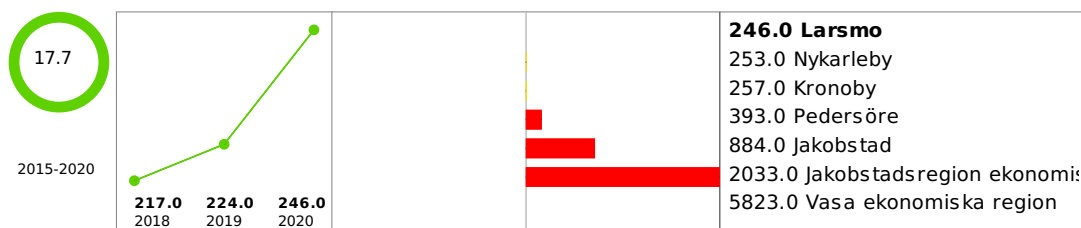
Nettoflyttning / 1000 invånare

Födda, prognos för 2030 (beräknad 2021)

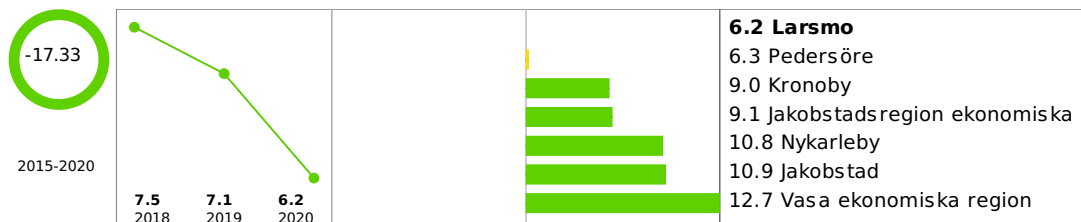

Inflyttare, antal

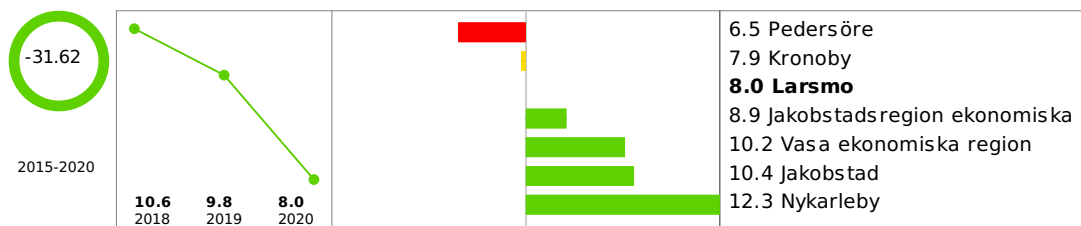

Livskraft

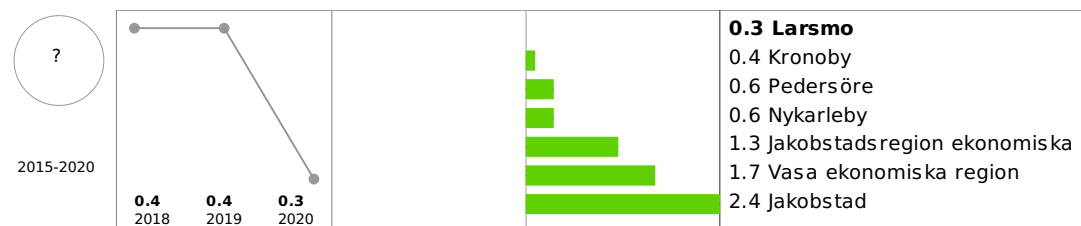
Kommunens allmänna risk för fattigdom

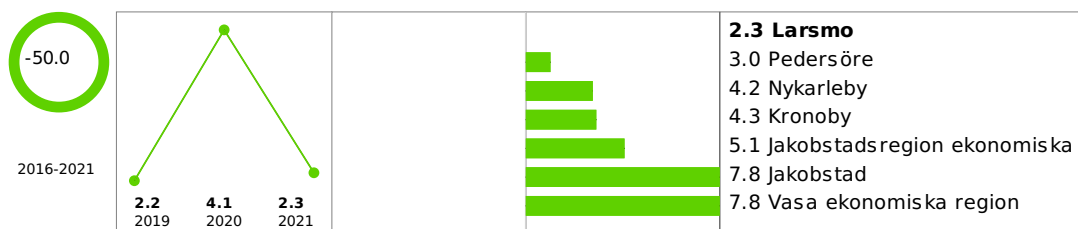
Risk för fattigdom bland barn

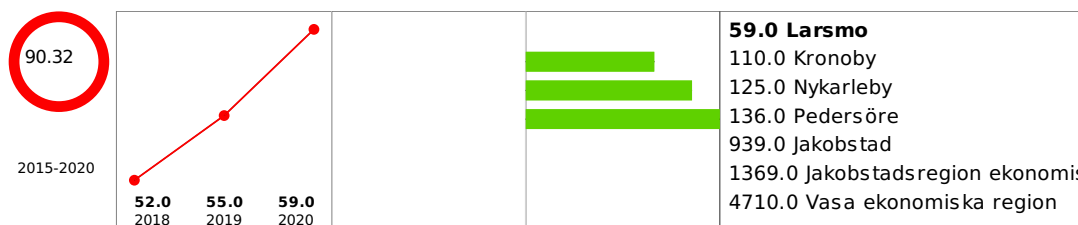
25-64-åriga långvariga mottagare av utkomststöd, % av befolkningen i samma ålder

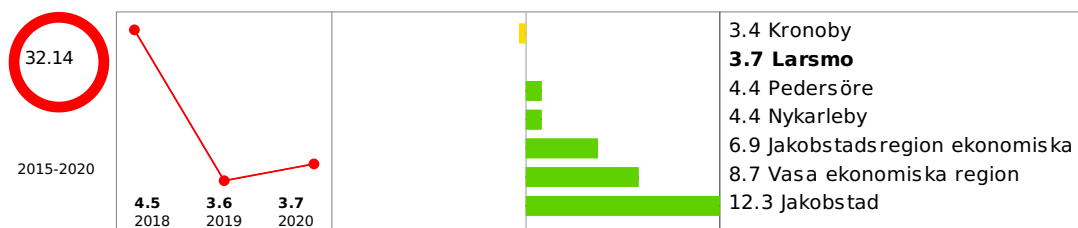
Arbetslösa, % av arbetskraften

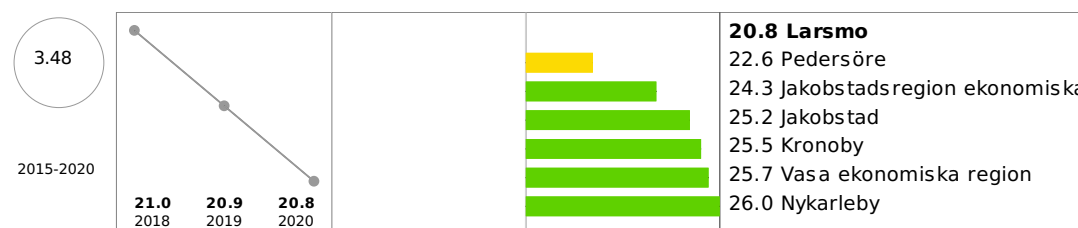
Hushåll som fått utkomststöd under året totalt

Barnfamiljer som fått utkomststöd, % av barnfamiljerna

Ginikoefficient, disponibel inkomst

Sysselessatta, % av befolkningen (år 2020 preliminär uppgift)

EKONOMI OCH LIVSKRAFT - Sammanfattning

INKOMSTER:

Relativa skuldsättningen år 2020 låg på så gott som samma nivå som 2018, men den har ändå ökat kraftigt om man jämför från 2016 (57,5). Sedan 2018 har den relativa skuldsättning minskat något i Larsmo medan den bland övriga jämförelsekommuner och -regioner har ökat något. Värt att notera att jämförelsekommunernas relativa skuldsättning i de flesta fall är på en betydligt lägre nivå. Lånebeståndet i euro per invånare är högre än flera av grannkommunerna, men där står Nykarleby ut med det absolut högsta lånebeståndet i euro per invånare.

Den relativa skuldsättningen beskriver hur stor del av kommunens driftsinkomster som behövs för återbetalning av det främmande kapitalet.

Skatteinkomster i euro per invånare har ökat med 9 % mellan 2018-2020 och den långsiktiga trenden är också att skatteinkomsterna ökar. Mellan 2016-2018 minskade skatteinkomsterna i euro per invånare, men låg 2020 på en högre nivå än 2016. Skatteinkomsterna per invånare är lägre än övriga kommuner i regionen, men då måste vi också beakta att av Larsmos befolkning är närmare 30 % barn och unga som inte har förvärvsinkomster.

Statsandelarna i euro per invånare minskade mellan 2016-2018, men 2020 ser vi en ganska stor ökning. Förklaringen till ökningen hittas nog i ökade statsandelar på grund av coronapandemin.

BEFOLKNING

Befolkningen i Larsmo ökar stadigt.

Vi ser stabil ökning i utbildningsnivån. Sedan hösten 2021 har vi också förlängd läroplikt till 18-års ålder, vilket sannolikt kommer att synas i statistiken framöver.

Under 2019-2020 har kommunen fler inflyttare än utflyttare vilket gjorde nettoflyttningen positiv. Det flyttade in hela 33 personer fler än vad som flyttade ut under 2020. Den negativa nettoflyttningen minskade i alla grannkommuner och Larsmo är den enda kommunen i närområdet som har en positiv nettoflyttning. Man kan kanske spekulera kring att coronapandemin har gjort att fler har flyttat till hemtrakterna.

På 3 år har befolkningsprognosen för 2030 ökat med 397 personer. Det visar att Larsmo kommun är en livskraftig kommun.

Vi ser en ökning av andelen invånare med annat modersmål än svenska, finska eller samiska. Andelen är lägre i Larsmo än i de närliggande kommunerna. Andelen utländska medborgare är väldigt liten i Larsmo, men andelen har ökat stadigt sedan 2016. Indikatorn andelen mottagna flyktingar per 100 000 invånare visar att Larsmo tagit emot flest flyktingar i förhållande befolkningens mängden av alla närliggande kommuner, men antalet flyktingar varierar kraftigt från år till år.

Också i Larsmo har vi en åldrande befolkning, även om andelen äldre är mindre än i grannkommunerna. Speciellt gruppen 75-84 -åringar förväntas vara en betydligt större del av befolkningen år 2030 (8,7 %). Andelen äldre än 85 år kommer inte att öka nämnvärt. Här gäller det förstås att beakta att antalet äldre ökar även om andelen hålls på samma nivå, eftersom befolkningen ökar.

Barnfamiljerna har under en lång period utgjort cirka 50 % av familjerna i kommunen, så barnfamiljernas andel är stabil.

LIVSKRAFT:

En större andel barn än befolkningen överlag bor i hushåll med låga inkomster. Knappt 10 procent av barnen under 18 år i kommunen bor i hushåll med låga inkomster med risk för fattigdom.

Vi har en väldigt låg andel av 25-64 -åriga långvariga mottagare av utkomststöd jämfört med befolkningen i samma ålder och lägre andel än i alla grannkommuner. Även om vi ser en marginell minskning av andelen mellan 2018 till 2020 så har andelen varit stabil sedan 2008.

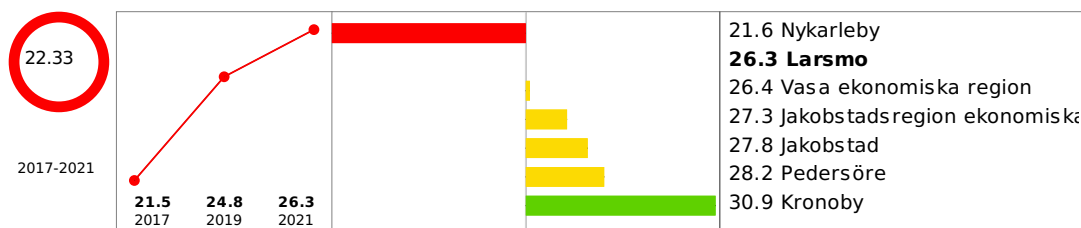
Antal hushåll som mottagit utkomststöd är på en relativt låg nivå, men mellan 2016-2017 skedde en ganska stor ökning och sedan dess har det skett en liten ökning varje år. Ökningen har inte skett bland barnfamiljerna, det är värt att notera.

Ginikoefficienten visar att vi har låga inkomstskillnader i kommunen. Ginikoefficienten är en av de mest använda mätarna för inkomstskillnader. I ginikoefficienten har nivån på inkomstskillnaderna koncentrerats till ett talvärde, som kan variera mellan noll och ett. Värdena på ginikoefficienten presenteras ofta även multiplicerade med hundra, varvid koefficientens maximala värde är 100. Ju större värde ginikoefficienten får, desto ojämna är inkomstfördelningen.

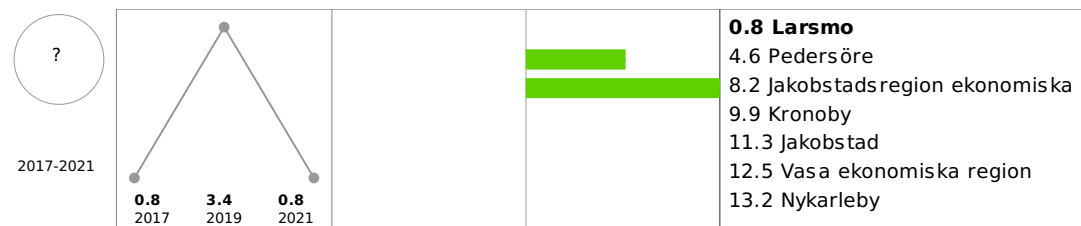
Den sysselsatta andelen av befolkningen har minskat lite 2020 och förändringen kan förklaras med den större andelen arbetslösa 2020. Sysselsättningsgraden bland befolkningen i kommunen är mycket god men vi ser en klar uppgång i andelen arbetslösa mellan 2019-2020. Detta är säkert också ett effekt av coronapandemin.

BARN, UNGA I GRUNDSKOLEÅLDER OCH BARNFAMILJER **Välfärd****Livskvalitet och delaktighet**

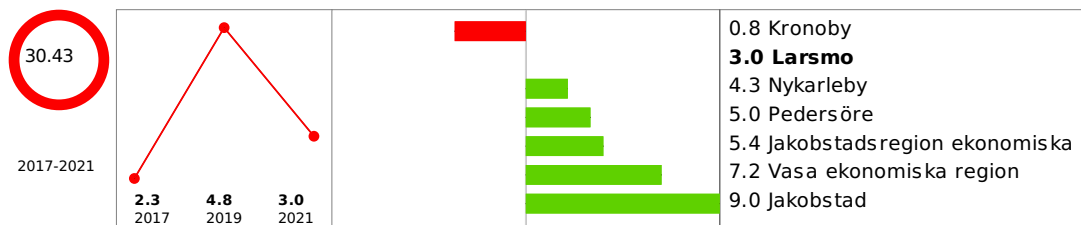
Medelmåttigt eller dåligt hälsotillstånd, % av eleverna i årskurs 8 och 9

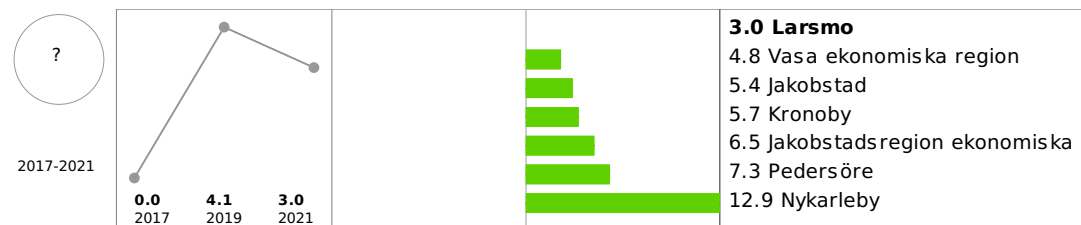
Ordentligt berusad minst en gång i månaden, % av eleverna i årskurs 8 och 9

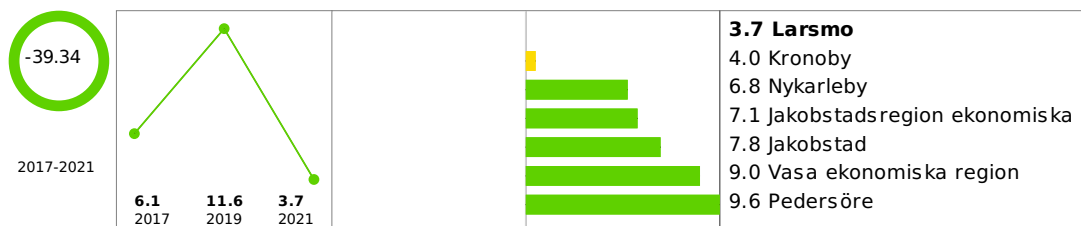
Röker dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9

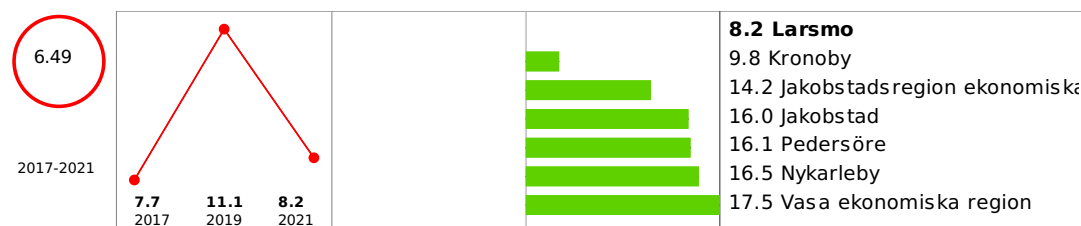
Använder snus dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9

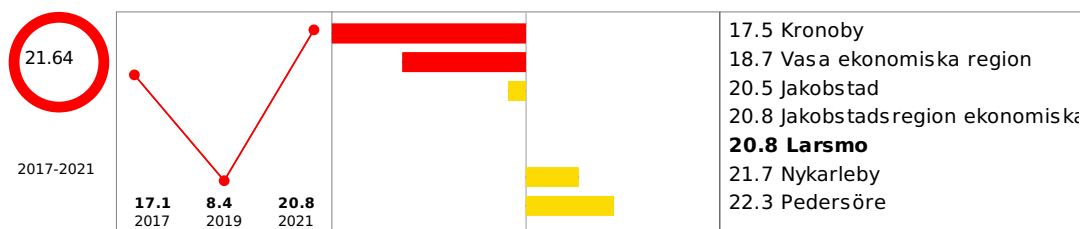
Inga nära vänner, % av eleverna i årskurs 8 och 9

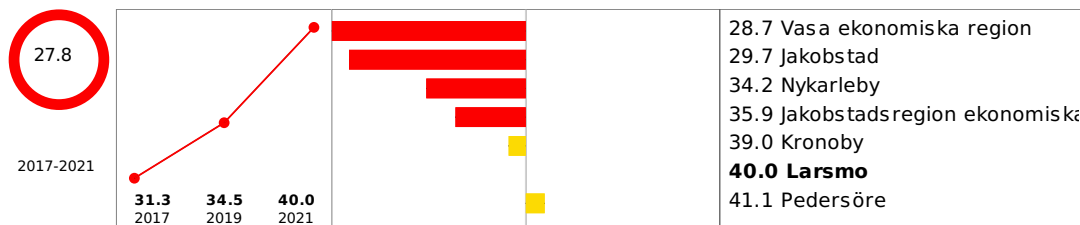
Måttlig eller svår ångest, % av eleverna i årskurs 8 och 9

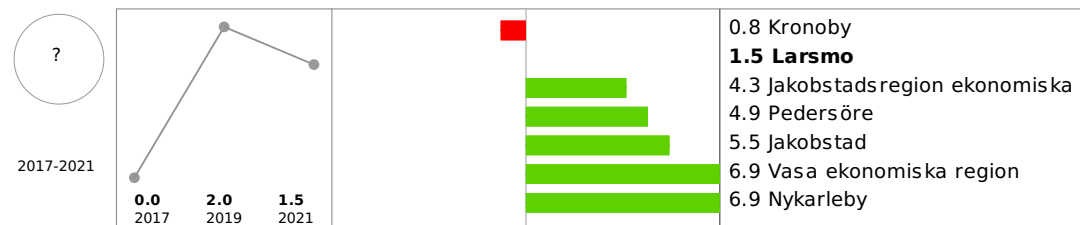
Övervikt, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Utövar motion som ger andfåddhet högst en timme per vecka under fritiden, % av eleverna i årskurs 8 och 9

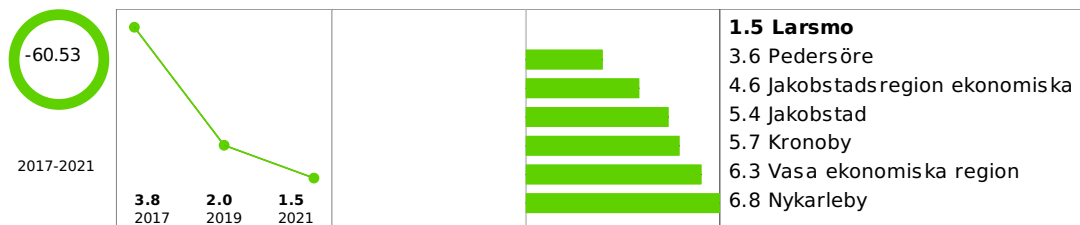

Prövat på olagliga droger minst en gång, % av eleverna i årskurs 8 och 9

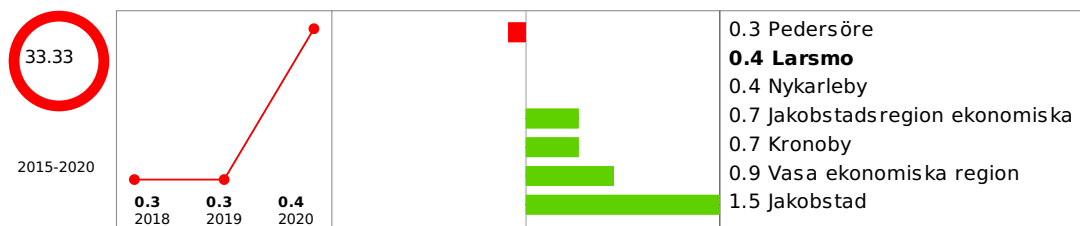

Trygghet, boende och miljö

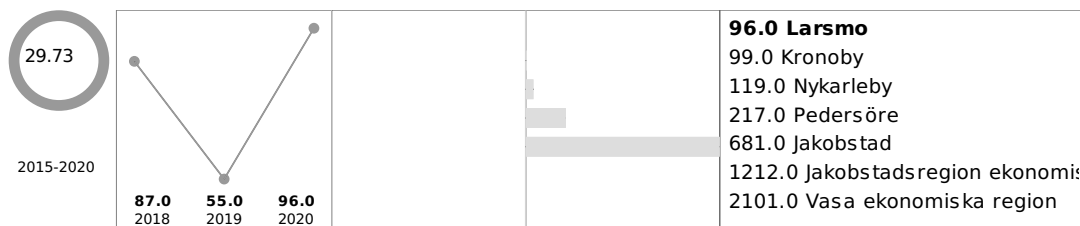
Mobbats i skolan, % av eleverna i årskurs 8 och 9

0 - 17-åringar som placerats utanför hemmet, % av befolkningen i samma ålder

Antalet barnskyddsanmälningar (THL)

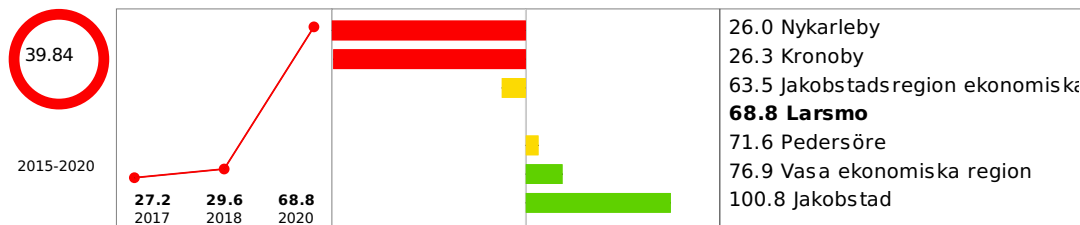
Trångbodda bostadshushåll med barn, % av alla bostadshushåll med barn

Har utsatts för fysiskt hot under det senaste året, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (-2015)

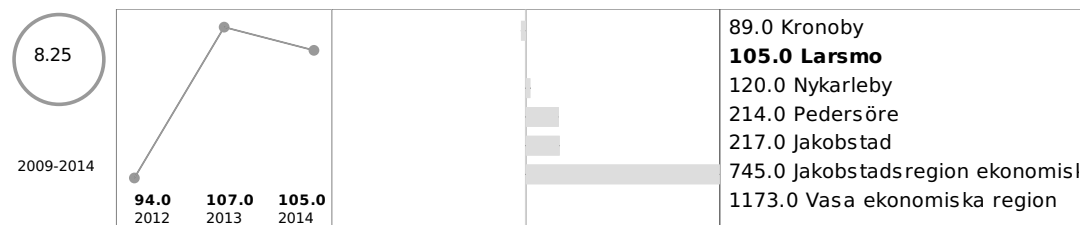
Brottsmisstänkta, 15-17 år / 1000 personer i samma ålder

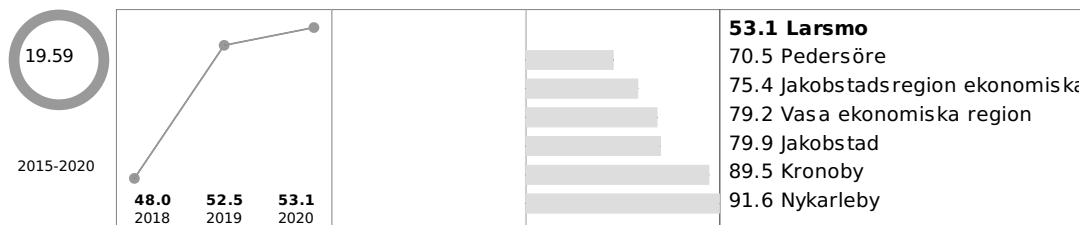
Kommunens tjänster

Dagvård

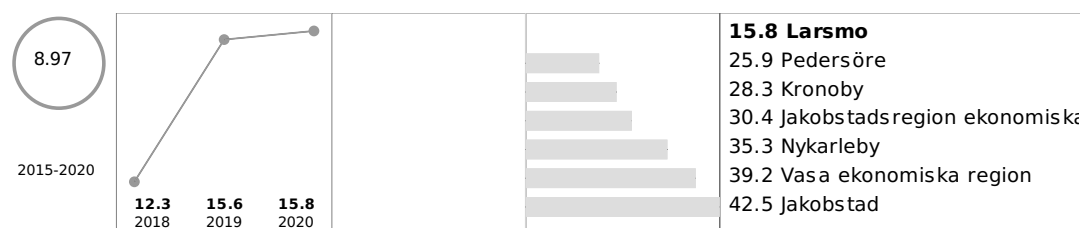
Barn inom förskoleundervisning 20.9 totalt, antal (-2014)

3 - 5-åringar i småbarnspedagogisk verksamhet 31.12., % av befolkningen i samma ålder, tjänster finansierade av kommuner

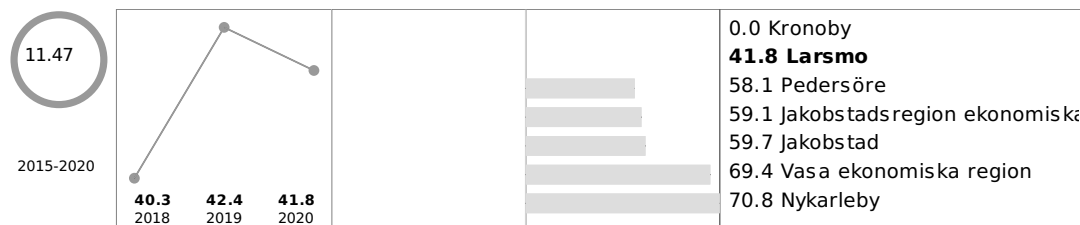
1 - 2-åringar i småpedagogisk heldagsverksamhet 31.12., % av befolkningen i samma ålder, tjänster finansierade av kommuner

Antal barn i snitt per verksamhetsdag inom lekverksamhet, tjänster finansierade av kommuner

Alla barn som deltog i småbarnspedagogik som finansieras av kommun 31.12., % av 1 - 6-åringarna

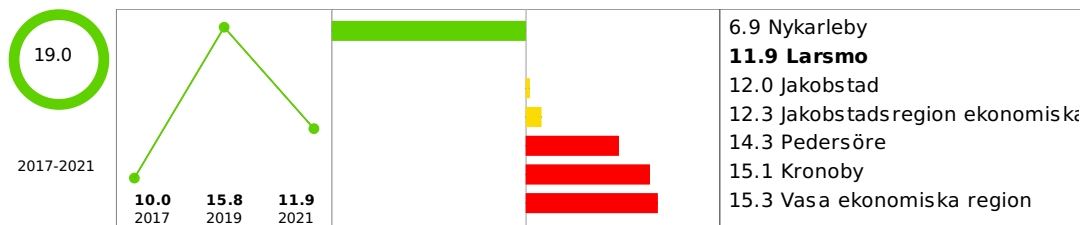

Skola

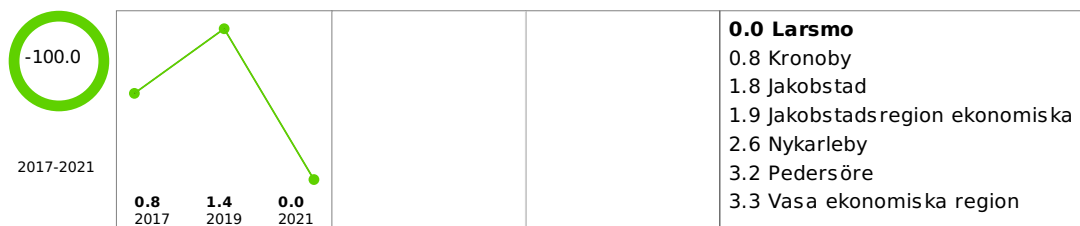
Främjande av välbefinnande och hälsa i den grundläggande utbildningen - TEA, poäng

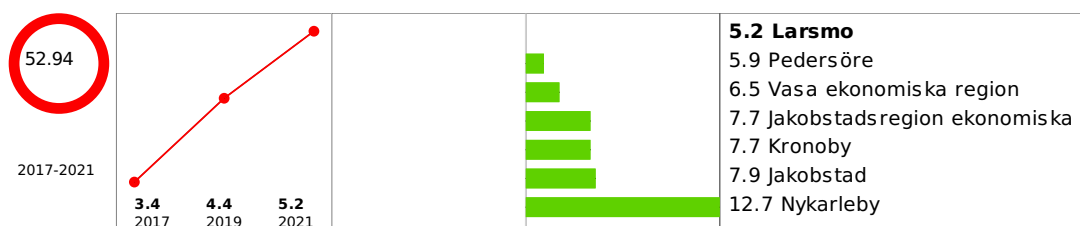
Goda möjligheter att påverka i skolan, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (2017-)

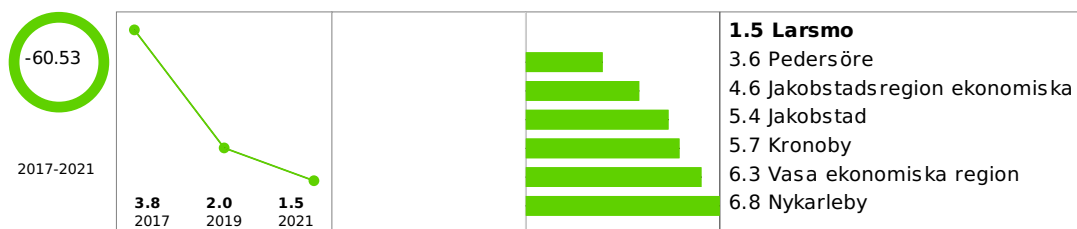
Deltagit i mobbning minst en gång i veckan, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Mobbats i skolan, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2017-)

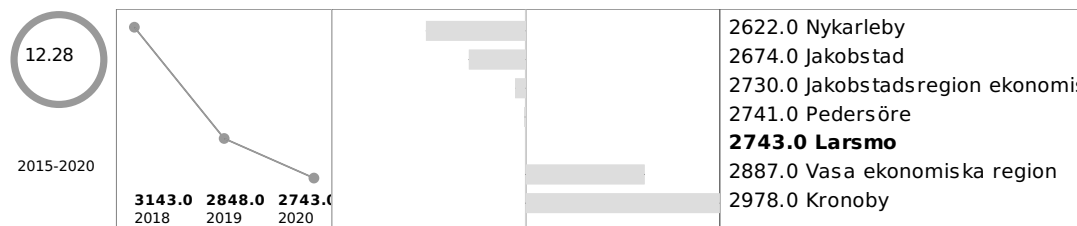

Mobbats i skolan, % av eleverna i årskurs 8 och 9

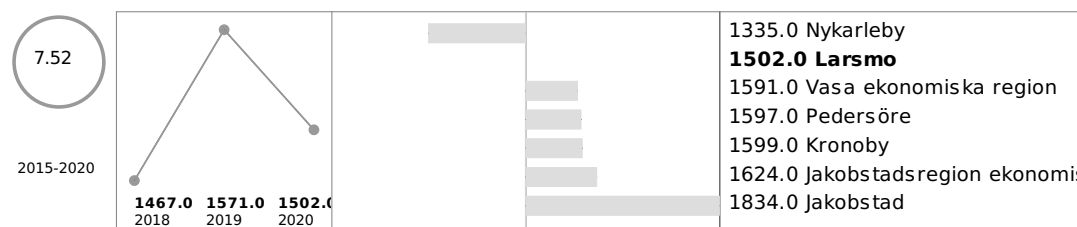

Social- och hälsovård

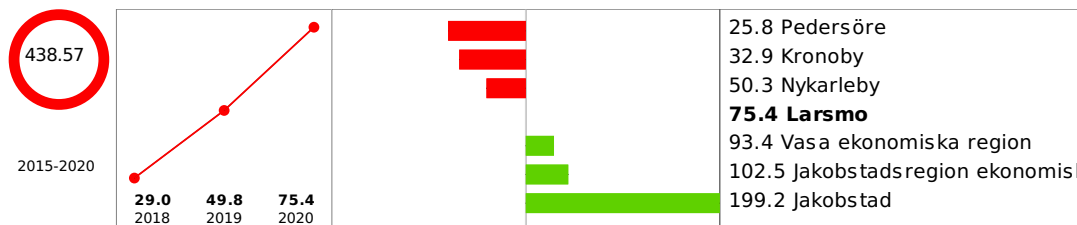
Besök på barnrådgivningsbyrå inom primärvården totalt / 1 000 barn i åldrarna 0 - 7 år

Skolhälsovårdsbesök inom primärvården totalt / 1 000 barn i åldrarna 7-18 år

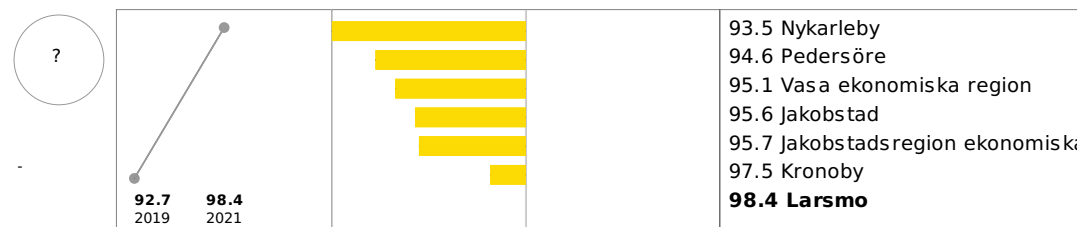

Nettodriftskostnaderna för barnskyddets institutions- och familjevård i euro / invånare

Fritid

Utövar någon hobby minst varje vecka, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (2019-)

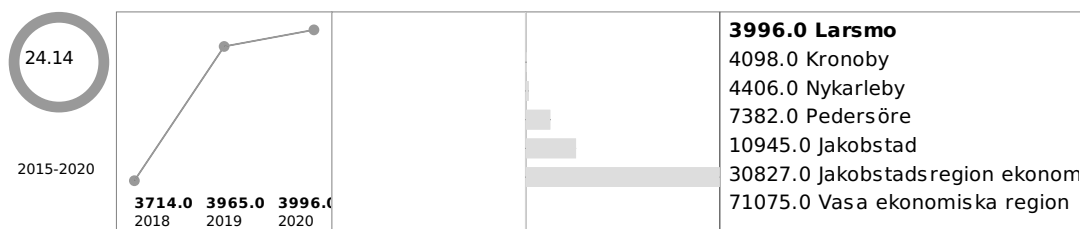

Övriga tjänster

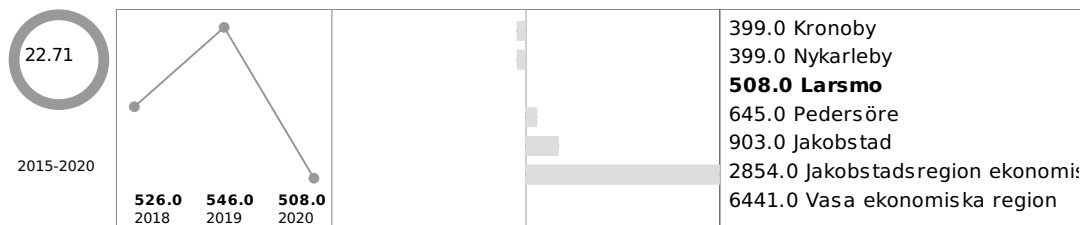
Ekonomi

Dagvård

Småbarnspedagogiks driftkostnader totalt, 1 000 euro

Småbarnspedagogiks driftintäkter totalt, 1 000 euro

BARN, UNGA I GRUNDSKOLEÅLDER OCH BARNFAMILJER - Sammanfattning

VÄLFÄRD

LIVSKVALITET OCH DELAKTIGHET

Hälsotillståndet bland elever i åk 8 och 9 förbättrades till 2017 från ett ganska dåligt läge 2009 då 37,4 % av eleverna hade ett dåligt hälsotillstånd. Sedan 2017 har läget igen blivit sämre, främst bland flickor. Andelen ordentligt berusade minst en gång i månaden har glädjande nog gått ner, men statistiken saknas för flickor mellan 2019-2021. Mellan 2017-2019 ökade andelen flickor som drack sig ordentligt berusade minst en gång i månaden från 1,5 % till 6 %. Eftersom pojkarnas andel nu är nere på 1,6 % 2021 så innebär det att också flickornas andel måste ha gått ner rejält. Rökning och snusande verkar också ha minskat något. Coronapandemin har säkert hjälpt till i detta fall, men har säkert medfört andra negativa effekter för barn och unga.

Ensamheten verkar glädjande nog ha minskat bland elever i åk 8-9, men det som väcker mest oro är nog det fysiska välmåendet bland ungdomarna. Andelen som motionerar endast lite har ökat och övervikten har ökat kraftigt. Också här kan förstås coronapandemin spela en roll med de nerstängningar som har gjorts i samhället som också drabbat hobbyverksamheten.

Andelen elever med måttlig till svår ångest har minskat de senaste åren. Sedan 2012 har andelen ökat något, men inte i någon stor utsträckning. Det finns en stor skillnad mellan pojkar och flickor i statistiken. Av pojkarna var det över 15 % som upplevde måttlig till svår ångest år 2021 och enbart 1,4 % av flickorna och det är samtidigt samma andel som 2012.

STUDIER, ARBETE OCH UTKÖMST

Av barnfamiljerna är det en mycket liten andel som får långvarigt utkomststöd. Andelen har minskat något sedan 2013.

TRYGGHET, BOENDE OCH MILJÖ

Glädjande nog är det få 0-17 -åringar som placeras utanför hemmet och även om vi ser en ökning mellan 2019-2020 så är det långsiktiga trenden sedan 2014 (finns inte uppgifter längre tillbaka än det) att andelen sjunker. Antalet barnskyddsanmälningar varierar en hel del från år till år men vi ser en långsiktig trend där antalet ändå ökar över tid, men inte lika kraftigt som i hela Jakobstads- eller Vasaregionen.

Andelen trångbodda hushåll minskar även om vi i Larsmo har klart större andel trångbodda hushåll än i övriga kommuner i regionen. Det förklaras förstås av att Larsmo är en barnrik kommun.

2019-2021 ser vi en liten ökning av andelen elever i årskurs 8-9 som blivit utsatta för fysiskt hot under det senaste

året, men glädjande nog har trenden varit kraft nedåtgående sedan 2009 då 16,3 % av eleverna i åk 8-9 svarade jakande på frågan.

Dessutom ser vi att andelen brottsmisstänkta 15-17-åringar har ökat kraftigt de senaste åren och det är förstas en oroväckande utveckling.

DAGVÅRD

2008 deltog 35 % av 3-5-åringarna i småbarnspedagogisk verksamhet och andelen har ökat stadigt sedan dess och är nu uppe i 53 %. Det är ändå 17,4 procentenheter lägre än i Pedersöre och 38,5 procentenheter lägre än i Nykarleby. I regionen ser vi alltså stora skillnader i deltagandet i småbarnspedagogiken bland 3-5-åringar. Bland 1-2-åringarna är skillnaderna mindre mellan jämförelsekommunerna. Andelen 1-2-åringar som deltar inom småbarnspedagogiken i Larsmo har ligger nu på samma nivå som 2009. Däremellan har det funnits några perioder med högre andel (t.ex. 2010 då 21,6 % av 1-2-åringarna deltog) och en period med lägre andel 1-2-åringar (mellan 2015-2018) inom småbarnspedagogiken. Jämfört med grannkommunerna är andelen 1-2-åringar som deltar i småbarnspedagogiken betydligt lägre, men skillnaderna är mindre än för 3-5-åringarna.

SKOLA

Främjande av välbefinnande och hälsa i den grundläggande utbildningen hade en nedåtgående trend 2011-2017 men 2017-2019 ser vi högre TEA-poäng igen. Tyvärr finns inga siffror från 2021 ännu så det är svårt att säga om trenden fortsatt.

Mobbning bland skolelever har ökat bland elever i åk 4-5 och minskat bland elever i åk 8-9. Mobbingen bland åk 8-9 har under en längre tid minskat och det är positivt. Samtidigt är det förstas oroande att mobbingen bland yngre barn tyvärr har blivit mycket mer vanligt, speciellt bland flickor. Bland pojkar i åk 4-5 minskar mobbingen och andelen mobbade ligger betydligt lägre än alla jämförelsekommuner medan flickor som mobbats i skolan har ökat kraftigt mellan 2019 (1,5 %) och 2021 (6,9 %). Andelen flickor som mobbats i skolan är näst högst bland jämförelsekommunerna. Statistiken över hur stor andel som deltagit i mobbing minst en gång i veckan är missvisande för det finns inga uppgifter för Larsmo för 2021, men det finns det för de andra kommunerna. Därför lämnas den indikatorn okommenterad.

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRD

En nedgång i antal besök på barnrådgivningen/1000 barn syns från och med 2018, men på lång sikt ligger antal besöken/1000 barn på samma nivå.

Skolhälsovårdsbesöken inom primärvården/1000 barn ligger på ganska samma nivå som 2018 och inga större skillnader syns från 2008 utan besöken ligger på ganska samma nivå.

Det är oroväckande att nettodriftskostnaderna för barnskyddets institutions- och familjevård har ökat så gott som varje år sedan 2008. 2018-2020 ser vi en oerhört stor ökning i nettodriftskostnaderna i euro per invånare. 2015 låg nettodriftskostnaderna i Larsmo (euro/invånare) lägre än så gott som alla andra kommuner i regionen men sedan dess har trenden ändrat. Nettodriftskostnaderna i Pedersöre, Nykarleby och Kronoby har minskat de senaste åren medan de har ökat kraftigt för Larsmos del.

FRITID

Så gott som alla elever i årskurs 8 och 9 utövar en hobby minst varje vecka. Det finns statistik enbart från 2019 och 2021 så det finns ingen lång bakgrund till statistiken, men det är ändå glädjande att andelen har ökat med ungefär fem procentenheter på två år. Dessutom har denna förändring skett under coronapandemin då barn och ungas hobbyverksamhet har drabbats av restriktioner.

EKONOMI

DAGVÅRD

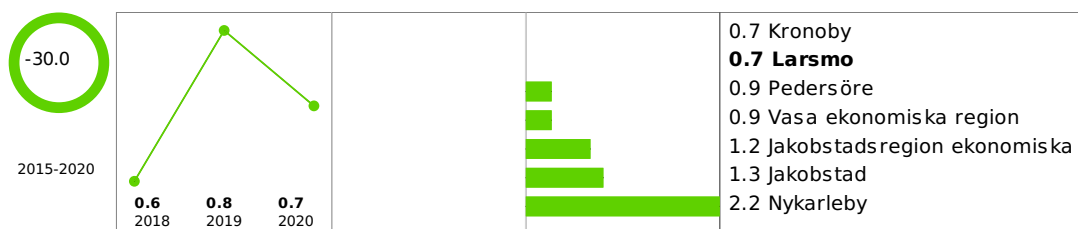
Småbarnspedagogikens driftkostnader totalt i euro har ökat varje år sedan 2008 och samma trend ser vi 2018-2020. Utgifterna kommer att öka ytterligare då en så liten andel av barnen i Larsmo deltar i småbarnspedagogikens verksamhet ännu. En ny enhet byggs och tas i bruk 2023. Kraven på behörighet för personal inom småbarnspedagogiken kommer att ändra och leda till högre personalkostnader.

Driftsintäkterna ökade också för varje år 2008-2019 men sedan ser vi en nedgång. Det beror på en lagändring där avgifterna sänkes och inkomstgränserna höjdes och flera familjer har därför avgiftsfri småbarnspedagogik än tidigare.

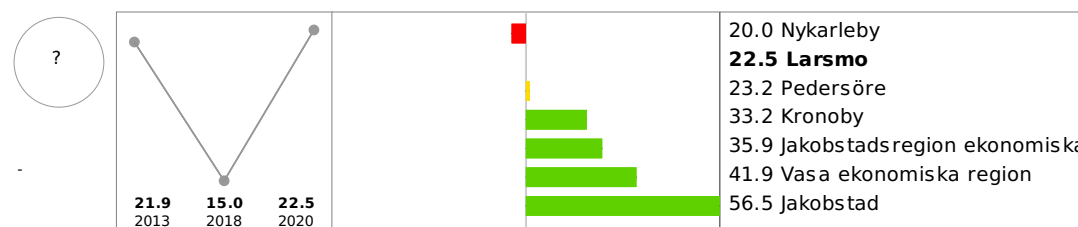
UNGA OCH UNGA VUXNA *Välfärd*

Livskvalitet och delaktighet

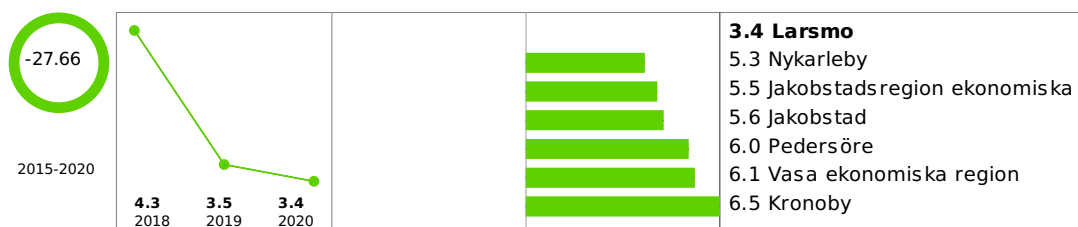
Personer som fått invalidpension på grund av psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, 16-24 år, % av befolkningen i samma ålder

Personer i åldrarna 16-19 år som får rehabiliteringspenning / 1 000 i samma åldrar

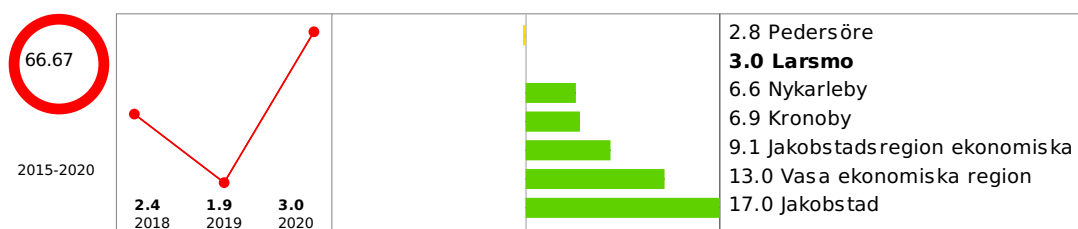

16-24-åringar med rätt till specialersättningsgilla läkemedel, % av befolkningen i samma ålder

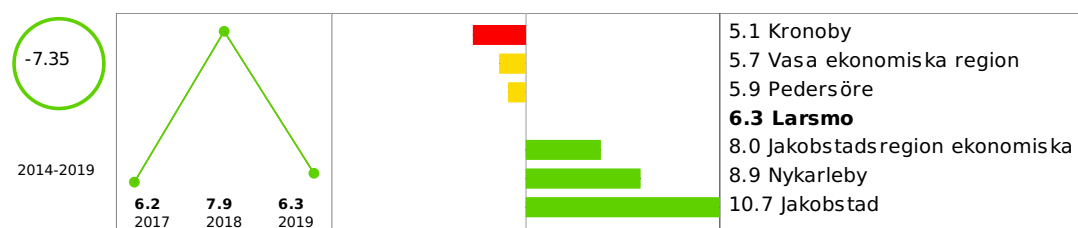

Studier, arbete och utkomst

18-24-åriga mottagare av utkomststöd, % av befolkningen i samma ålder

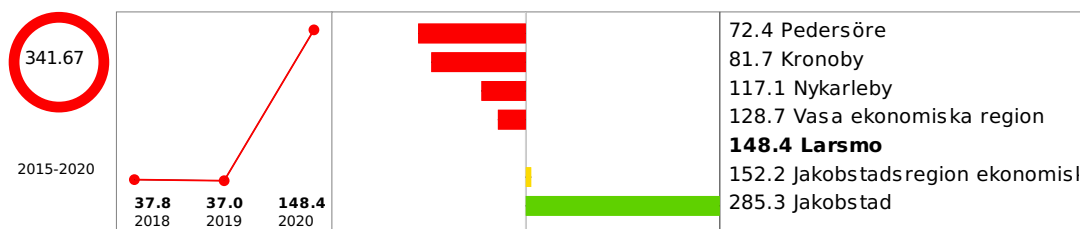

17 - 24-åriga personer utanför utbildningssystemet, % av befolkningen i samma ålder

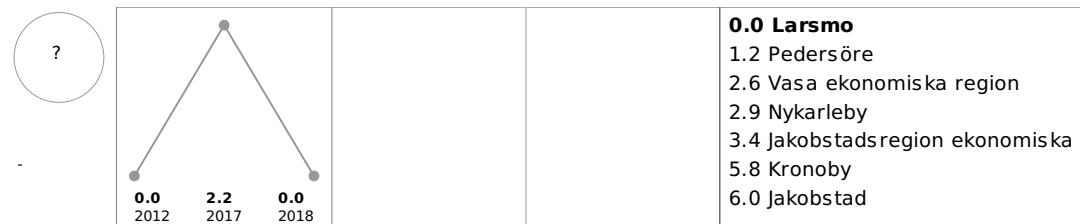

Trygghet, boende och miljö

Brottsmisstänkta, 18-20 år / 1000 personer i samma ålder

Kommunens tjänster**Social- och hälsovård**

Klienter inom barnskyddets öppenvård, 18 - 20-åringar under året, % av befolkningen i samma ålder (THL)

Övriga tjänster**Ekonomi**

UNGA OCH UNGA VUXNA - Sammanfattning

Tyvärr finns det betydligt mindre uppgifter att tillgå vad gäller unga och unga vuxna och därför blir det här avsnittet kortare än avsnittet som gäller barn, unga och barnfamiljer där det finns mer statistik att tillgå.

VÄLFÄRD

LIVSKVALITET OCH DELAKTIGHET

En väldigt liten del av unga eller unga vuxna har invalidpension på grund av psykiska sjukdomar. Andelen i Larsmo är något lägre än i de närliggande kommunerna.

Personer i åldrarna 16-19 år som får rehabiliteringspenning / 1000 i samma ålder varierar från år till år. Antalet är lägre än i de övriga kommunerna i regionen, förutom i Nykarleby som har det lägsta antalet. Antalet har minskat stadigt 2012-2018 men statistiken visar en kraftig ökning 2018-2020.

Den långsiktiga trenden vad gäller andelen 16 - 24 -åringar med rätt till specialersättningsgilla läkemedel av befolkningen i samma ålder är nedåtgående. Andelen har minskat stadigt och ligger betydligt lägre i Larsmo än i resten av regionen.

STUDIER, ARBETE, UTKOMST

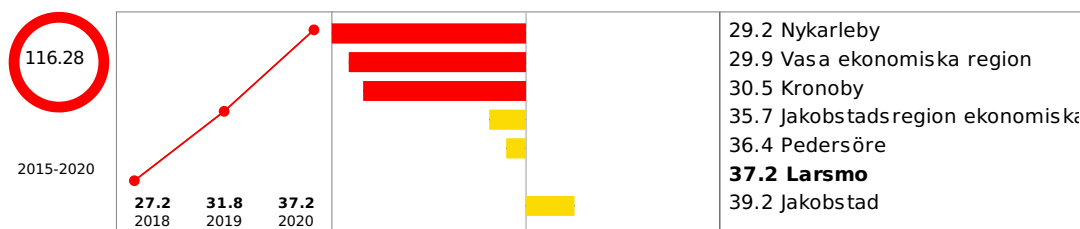
Andelen 17-24 -åringar utanför utbildningssystemet har varit på en stabil nivå i Larsmo sedan 2008, med små variationer från år till år.

TRYGGHET, BOENDE OCH MILJÖ

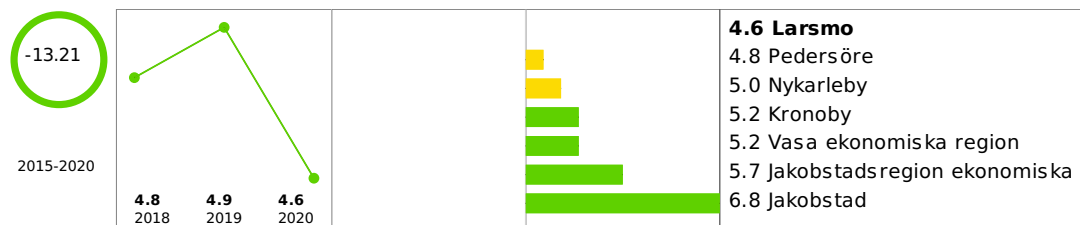
Tyvärr har andelen brottsmisstänkta 18-20 -åringar ökat kraftigt sedan 2015. Det är en oroväckande utveckling.

ARBETSFÖRA **Välfärd****Livskvalitet och delaktighet**

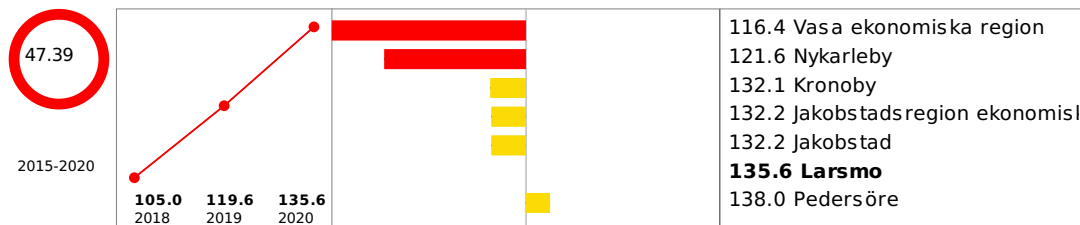
Personer i åldrarna 25 - 64 år som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa / 1 000 i samma åldrar

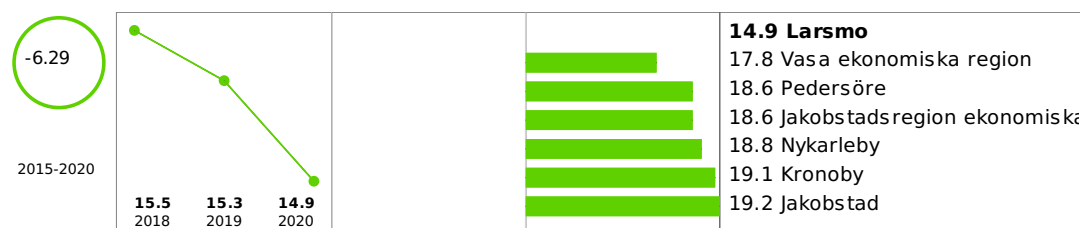
25-64-åriga invalidpensionstagare, % av befolkningen i samma ålder

25-64-åriga mottagare av sjukdagpenning / 1000 i samma åldrar

25-64-åringar med rätt till specialersättningsgilla läkemedel, % av befolkningen i samma ålder

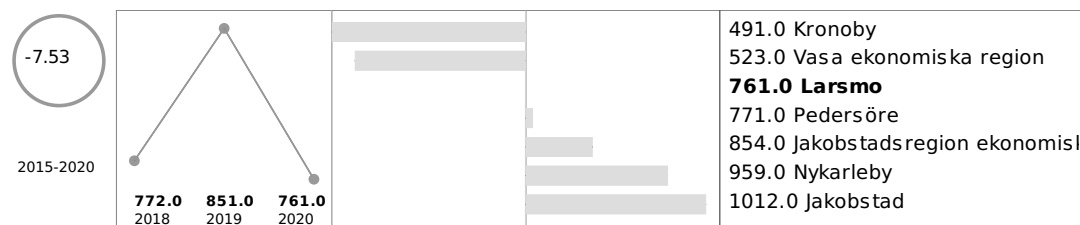
Studier, arbete och utkomst

Trygghet, boende och miljö

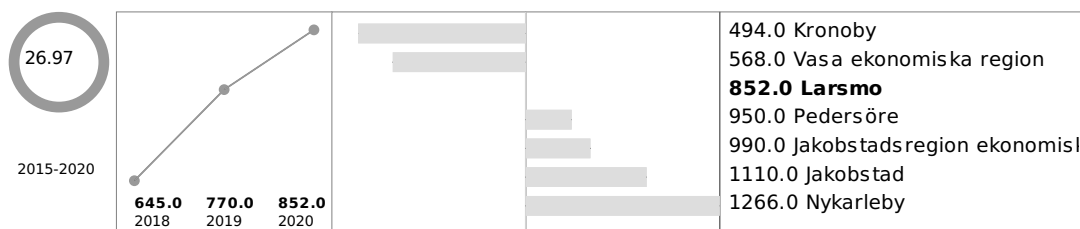
Kommunens tjänster

Social- och hälsovård

Läkarbesök i åldrarna 15-49 år inom primärvårdens öppenvård/1 000 i samma åldrar

Läkarbesök i ålderna 50-64 år inom primärvårdens öppenvård/1 000 i samma åldrar

Övriga tjänster

Ekonomi

ARBETSFÖRA - Sammanfattning

VÄLFÄRD

Antal personer i arbetsför ålder som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa (/1000 i samma ålder) har ökat ganska kraftigt 2015-2020 och antalet / 1000 personer i samma ålder ligger på en högre nivå i Larsmo än i så gott som alla omgivande kommuner. En negativ trend ser vi också angående antal mottagare av sjukdagpenning / 1000 i samma åldersgrupp där det skett en stor ökning 2018-2020. Där kan coronapandemin vara en möjlig förklaring, men ökningen bland 25-64 -åringar i Larsmo är större än bland befolkningarna i samma åldersgrupp i de andra kommunerna. 2008-2018 har antalet legat stabilt i Larsmo och lägre än i de andra kommunerna i regionen medan vi 2020 har näst flest mottagare av sjukdagpenning / 1000 i åldersgruppen 25-64 -år. De närmaste åren får utvisa om det är en långsiktig ökning vi ser eller enbart en tillfällig ökning som eventuellt kan bero på coronapandemin.

Däremot ser vi en långsiktig positiv trend gällande andelen invalidpensionstagare (i % av befolkningen i samma ålder) bland 25-64 -åringar. Andelen har minskat under perioden 2008-2020. Andelen 25-64 -åringar med rätt till specialersättningsgilla läkemedel (i % av befolkningen i samma ålder) minskar också och andelen har minskat sedan 2008.

KOMMUNENS TJÄNSTER

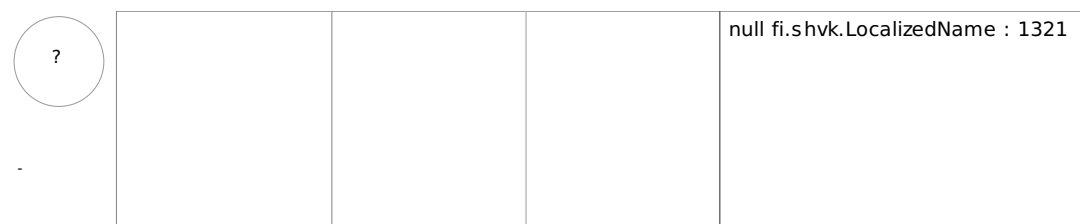
Antal läkarbesök för 15-49 -åringar inom primärvårdens öppenvård/1000 i samma ålder har minskat en del, men det varierar ganska mycket från år till år. Variation från år till år gäller också för 50-64 åringar, även vi om under perioden 2015-2020 ser en stigande trend.

Tyvärr är indikatorerna gällande vuxna i arbetsför ålder väldigt få och det finns inte statistik att ta med i välfärdsberättelsen som skulle berätta så mycket om hälsa och välmåendet hos den arbetsföra befolkningen. I jämförelse med övriga kommuner i regionen kan man säga att Larsmoborna är friskare, men den psykiska ohälsan har ökat ganska kraftigt. Det är förstås inte omöjligt att coronapandemin har accelererat den negativa utvecklingen vi ser gällande psykisk ohälsa.

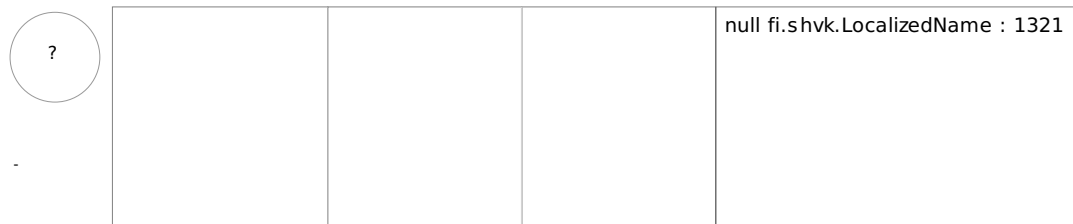
ÄLDRE *Välfärd*

Livskvalitet och delaktighet

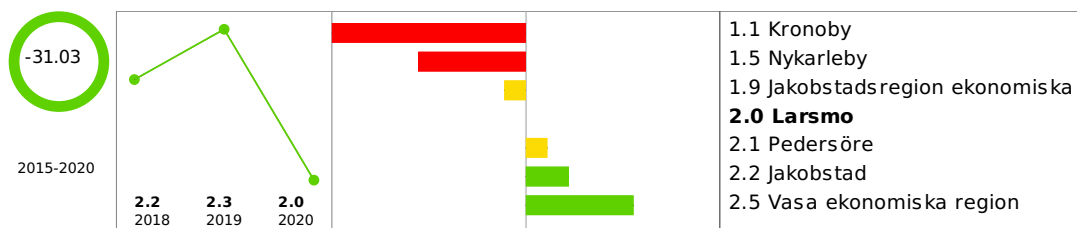
Andelen personer som upplever en genomsnittligt god livskvalitet (EuroHIS-8) (%), 75 år och äldre

Andelen personer som upplever en genomsnittligt god livskvalitet (EuroHIS-8) (%), låg utbildning

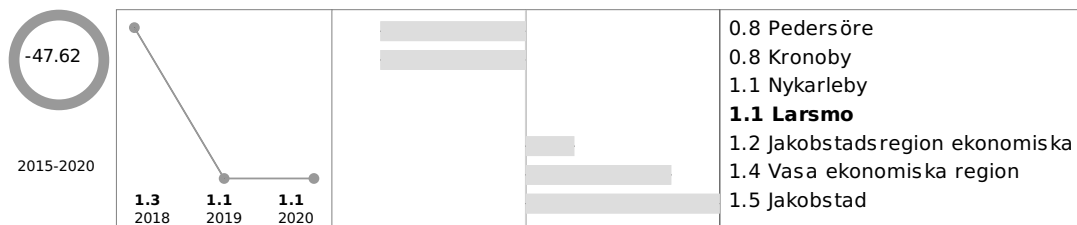

Personer i åldrarna 65 år och över med rätt till specialersättningsgilla läkemedel på grund av psykos, % av befolkningen i samma ålder

Studier, arbete och utkomst

Personer i åldrarna 65 år och över som fått full folkpension, % av befolkningen i samma ålder

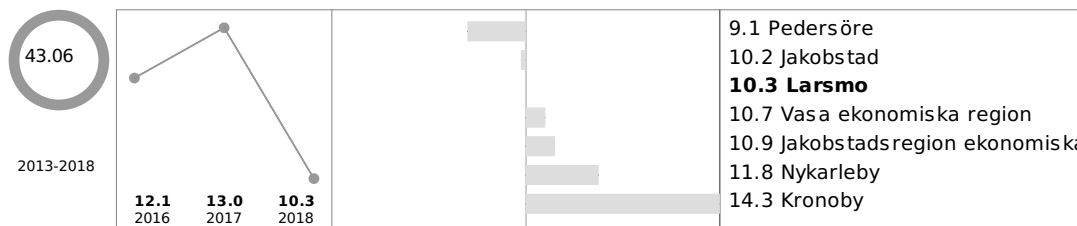

Trygghet, boende och miljö

Kommunens tjänster

Social- och hälsovård

Personer i åldrarna 75 år och över som fick regelbunden hemvård 30.11, % av befolkningen i samma ålder (-2018)

Övriga tjänster

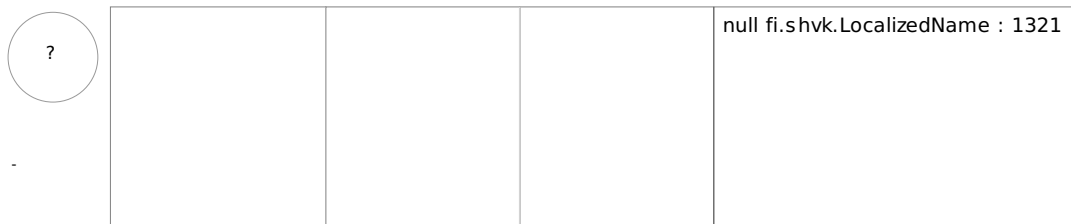
Ekonomi

ÄLDRE - Sammanfattning

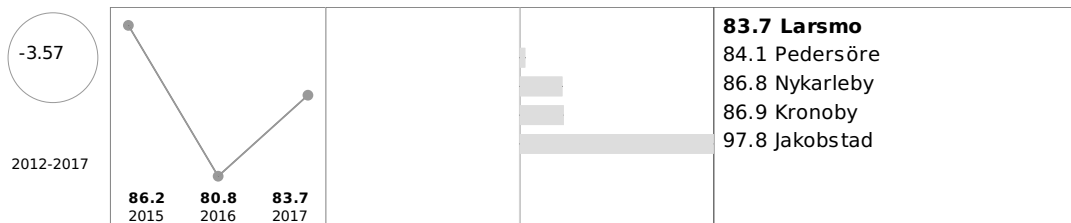
ALLA ÅLDERSGRUPPER **Välfärd**

Livskvalitet och delaktighet

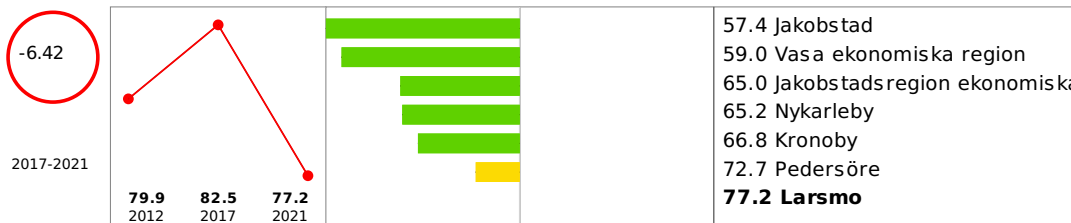
Andelen personer som upplever en genomsnittligt god livskvalitet (EuroHIS-8) (%)

FPA:s sjuklighetsindex, åldersstandardiserat (-2017)

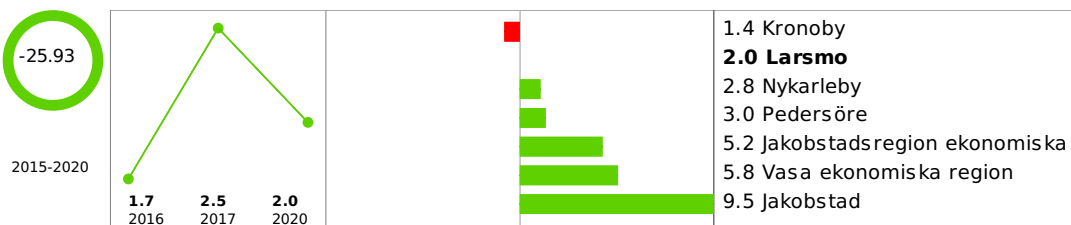
Valdeltagande i kommunalvalen (%)

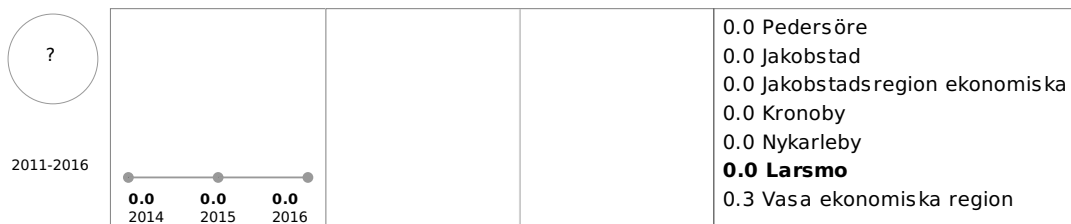
Studier, arbete och utkomst

Trygghet, boende och miljö

Brott mot liv och hälsa som kommit till polisens kännedom / 1 000 invånare

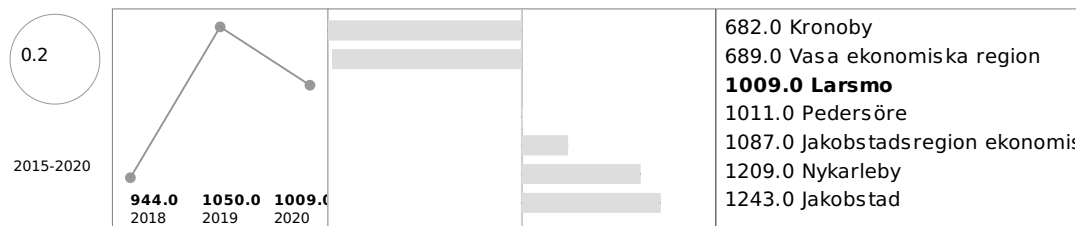
Ensamboende bostadslösa / 1 000 invånare (-2017)

Kommunens tjänster

Social- och hälsovård

Läkarbesök inom primärvårdens öppenvård / 1 000 invånare

Fritid

Övriga tjänster

Ekonomi

ALLA ÅLDERSGRUPPER - Sammanfattning

2 Utvärdering av prioriteringar, mål och åtgärder

Utgående från statistiken finns det några saker som vi borde satsa på för att säkerställa fortsatt välmåendet hos befolkningen i Larsmo. Målsättningarna behöver vara realistiska och kunna genomföras under perioden 2021 (2022)-2025. Kommunens långsiktiga strategi som sträcker sig till 2030 ingår mer långsiktiga målsättningar som förstås är grunden till välfärdsplanen, men också konkreta åtgärder som genomförs på kort sikt behövs.

3 Slutsatser och åtgärdsförslag

Målsättningar	Åtgärder	Ansvarig/resurser	Utvärdering
Hållbar utveckling	Övergång till förnybara energikällor Laddstolpar	Chef för tekniska tjänster, koncernchef	Statistik över övergången till förnybara energikällor Antal laddstolpar
Ökad trafiksäkerhet för cyklister och fotgängare	Cykelvägar, byväg	Chef för tekniska tjänster, samarbete med andra myndigheter	
Öka fysiska välmåendet bland elever åk 1-6 och 7-9	Satsning på fysisk aktivitet för eleverna genom Finlandsmodellen. Cykelkampanj för åk 1-6	Chef för välfärdstjänster, chef för utbildningstjänster	Hälsa i skolan
Motverka ångest hos elever åk 7-9	Satsning på pojkgrupper Eftermiddagsverksamhet vid fritidsgården	Chef för välfärdstjänster, chef för utbildningstjänster	Antal tillfällen, antal deltagare
Minskad mobbning i skolorna	Fortsatt satsning på mobbningsförebyggande arbete i skolorna	Chef för utbildningstjänster	Hälsa i skolan
Ökad andel 3-5 -åringar inom småbarnspedagogiken	Mer information om verksamheten inom småbarnspedagogiken åt föräldrar	Chef för småbarnspedagogiken, samarbete med välfärdsområdet	Statistik över andelen 3-5 -åringar inom småbarnspedagogiken

Rörelse inom småbarnspedagogiken	Fortsatt satsning på projektet Rörelseglädje - hållbara barn	Chef för småbarnspedagogiken	Antal hållna rörelsestunder, antal deltagare
Motverka fallolyckor bland äldre	Rörelsestunder, styrketräning för äldre genom projekt Vi sänker tröskeln (2022) Bra vägunderhåll vid halt väglag	Chef för välfärdstjänster/förvaltningschefen, samarbete med välfärdsområdet och rådet för äldre och funktionshindrade i Larsmo Chef för tekniska tjänster	Statistik fallolyckor Antal ledda rörelse-/motionstillfällen samt antal deltagare

DEL II VÄLFÄRDSPLAN FÖR FULLMÄKTIGEPERIODEN 2021 - 2025

4 Prioriteringar och riktlinjer i kommunstrategin

De strategiska målsättningarna och delmålen som finns presenterade i Larsmo kommuns strategi 2019-2030

godkändes av kommunfullmäktige 14.10.2019 § 68

Huvudprioritetsområden är :

1. Välmående genom livet
2. Rustade för framtiden
3. Välkomnande

5 Särskilda program och planer för främjande av välfärden

Välfärdsplanen för barn och unga Jakobstadsregionen 2021-2025

Strategiplanen för Larsmo 2019-2030

Planen för den äldre befolkningens välbefinnande 2018-2021

Jakobstadsregionens integrationsprogram 2018-2021

Plan för småbarnspedagogik 2017 (uppdaterad 2019)

Trafiksäkerhetsplan Larsmo

Utvecklingsplan för Larsmo idrottspark (2021)

Jakobstadsregionens klimatstrategi (2021)

Larsmo kommuns bostadspolitiska program

Allmän beredskapsplan för Larsmo kommun

6 Välfärdsplan

1. Välmående genom livet

I Larsmo är invånaren i fokus. Engagemang och ansvar är kärnan i vår verksamhet. För oss betyder engagemang att vi skapar möjligheter för kommuninvånarna att leva ett gott liv under alla livsskedena.

Småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen skall fortsättningsvis finnas i alla kommundelar. Verksamheten skapas av en kunnig och motiverad personal, som tillägnar sig de nya pedagogiska rönerna och omsätter dem i praktiken. Specialbehov skall beaktas bättre inom förskolan. Att sporra till höjd utbildningsnivå är viktigt för oss. Vi skapar ett mångsidigt utbud av boende för alla åldrar.

Sammanhållningen stärks via ett ökat samarbete mellan kommunen och föreningslivet. Gemensamma mötesplatser för våra kommuninvånare stärker identiteten och samhörigheten.

Natur- och kulturupplevelser bidrar till en ökad livskvalitet och främjar välmåendet. Kulturverksamheten stärker känslan för den egna identiteten.

Gott liv för alla

- Engagemang med invånaren i fokus
- Socialt, fysiskt och psykiskt välmående
- Beaktande av risker för utanförskap och missbruk
- Hållbar utveckling enligt Agenda 21 (FN:s handlingsprogram för miljö och utveckling, på svenska <http://www.hu2.se/hu2old/agenda21/>)

Utbildning

- Sporra till utbildning "Coolt med kunskap"
- Kunnig, engagerad personal
- Snabb implementering av nya pedagogiska metoder
- Rätt undervisning på rätt plats (specialbehov beaktas)

Småbarnspedagogik

- Engagerat ledarskap
- Systematisk fortbildning och rekrytering
- Vikariebank tas i bruk

Bra boende för alla åldrar

- Olika åldergruppers behov beaktas
- Mångsidigt, ändamålsenligt och tillräckligt utbud av bostäder

Identitet och samhörighet

- Trivsamma mötes- och samlingsplatser i alla kommundelar
- Natur- och kulturupplevelser för alla
- Flerspråkigheten beaktas

Ökat samarbete med föreningar

- Systematisk kontakt och äkta kompanjonskap med föreningarna
- Avtalsbaserade understöd införs

2. Rustade för framtiden

Vi förbereder oss väl inför de förändringar som är förestående. Kommunens kontinuerligt växande befolkning kräver ansvarstagande ledarskap och kloka beslut. Vi ska bli ännu bättre på att förutse framtiden, beakta risker och utnyttja möjligheter. Innovativa lösningar förutsätter ett kreativt tänkande inom hela kommunen.

Kommunens ekonomi måste alltid vara i balans. De nationella politiska besluten är svåra att förutse. Via budgetöverskotten bygger vi en buffert för framtida investeringsbehov. Serviceproduktionens ekonomiska effektivitet ska alltid vara bättre än det nationella medelvärdet.

Samhällsplaneringen ska bygga på en helhetssyn. En ökad efterfrågan på småbarnspedagogik kräver nyinvesteringar i byggnader och rekrytering av personal. Befolkningstillväxten kräver en aktiv planläggning, bostadsproduktion och utbyggnad av infrastruktur.

I framtidens Larsmo ställer invånarna allt högre krav på livskvalitet, en stimulerande vardag och en hållbar och smidig livsstil. Larsmo har alla förutsättningar att leva upp till denna trend. Ett helhetsmässigt välmående bygger på en fortsatt utveckling av rekreativsmöjligheter och kulturutbud. Hållbarheten synliggörs i energi-, avfalls- och trafiklösningar. Digitaliseringen utvecklar den kommunala serviceproduktionen och gör livet smidigare för den enskilda invånaren.

Förändringar förutses

- Inkluderande politiskt ledarskap
- Ansvarstagande ledarskap
- Medarbetarengagemang på alla nivåer
- Regionalt samarbete

Hållbar samhällsplanering som bygger på en helhetssyn

- Kommunen har ambitiösa miljö- och klimatmål för den egna verksamheten
- Klimatförändringar beaktas vid underhåll och byggande av fastigheter och infrastruktur
- Klimatrisker beaktas i planläggningen
- Förnybara energikällor utnyttjas bättre
- Alla fastigheter utnyttjas effektivare
- Hållbart resursutnyttjande (enligt indikatorer)
- Befästa befintliga byastrukturer

Hållbara energi-, avfalls- och trafiklösningar

- Alla kommunägda fastigheter uppvärms med förnybar energi 2025
- Minskning av den diffusa belastningen på vattendrag, anslutningsgrad till avloppsverk 85 % av bostadsbeståndet
- Möjliggöra bättre användning av kollektivtrafik
- Kommunägda bilar klimatsmarta 2025
- Laddningsstationer och bioenergi källor tillgängliga i kommunen

Livskvalitet och välbefinnande

- Uppmuntra till miljövänliga val och hållbar livsstil
- Fortsatt satsning på rekreativ möjligheter i Larsmo idrottspark och i kommundelarna
- Utveckla och synliggöra rekreativ- och kulturaktiviteter
- En välfungerande omsorg som tar i beaktande äldres och funktionshindrades behov och egen förmåga
- Ett välfungerande sektoröverskridande samarbete med Österbottens välfärdsområde inom elevvård och förebyggande arbete för alla åldersgrupper

Ekonomi i balans

- Verksamhetskostnader per invånare under landets medeltal
- Skuldbördan per invånare överskrider inte landets medeltal
- Inkomstskattesatsen ska underskrida landets medeltal
- Intern finansiering används för investeringar
- Inga kriskommunkriterier uppfylls

Befolkningstillväxt

- Kommunen växer med ca 60 personer per år
- Aktiv planläggning och utbyggnad av infrastruktur som tryggar tillgången på tomter i alla kommundelar
- Trafiksäkerheten tryggas genom satsning i lätta trafikleder

Effektiv serviceproduktion

- Nya digitala servicelösningar
- Optimal servicestruktur och välfungerande digitala plattformar
- Innovativa, kreativa lösningar inom alla sektorer

Näringsliv och sysselsättning

- Sysselsättningsgraden är bland de 10 bästa i landet
- Tillgång på industritomter tryggas
- Flexibla utrymmeslösningar erbjuds
- Aktivt deltagande i regionalt samarbete för nyetableringar och rekrytering av arbetskraft

Strategiska investeringar

- Ny enhet för småbarnspedagogik
- Lätta trafikleder
- Satsning på förnybara energikällor vid fastigheterna
- Utbyggnad av avlopps nätet till fastigheterna för att nå klimatmålen

3. Välkommen till Larsmo

Larsmo ska ännu bättre ta vara på de attraktionsfaktorer som väcker positiva associationer hos våra invånare och i omvärlden. Vi ska satsa mer på marknadsföring och kommunikation. Då stärks kommunens regionala attraktionskraft och inflyttningen till Larsmo ökar.

Inflyttningen möter det ökade behovet av arbetskraft, vilket möjliggör en fortsatt ekonomisk tillväxt och stabilitet.

Då vi satsar på ökad inflyttning, ska vi samtidigt stärka vårt integrationskunnande. Serviceproduktionen skall bättre beakta de nya mångsidiga behoven.

Attraktionsfaktorer

- Natur och skärgårdsmiljö
- Strandnära boende
- Trivsamma boendemiljöer
- Bra serviceutbud inom korta avstånd
- Servicelöfte till kommuninvånarna

Marknadsföring, kommunikation

- Bibehållen god image och positiva associationer
- Positiva berättelser som inspirerar
- Lättillgänglig information för alla

Inflyttning

- Utbudet av bostäder och tomter i balans
- Ökad arbetskraftsinvandring
- God integration

DEL III BEHANDLING I FULLMÄKTIGE

7 De som utarbetar planen

Den omfattande välfärdsberättelsen och -planen för perioden 2021-2025 har utarbetats av chefen för välfärdstjänster och övriga tjänstemän i ledningsgruppen med grunden i de målsättningar som varit uppställda i strategi- och ekonomiplaner och bedömningen av måluppfyllelsen årsvis.

8 Godkännande av planen